

Příručka pro hostitelské školy

Obsah:

- I. O AFS
- II. O hostitelském programu AFS
- III. Co dělá AFS
- IV. Co dělá student AFS
- V. Co dělá hostitelská rodina
- VI. Co může dělat hostitelská škola
 - A. Přijetí studenta AFS/žáka ke studiu
 - 1) Jak přijmout studenta
 - 2) Přidělení normativu
 - 3) Stravování
 - 4) Přijetí žáka do vyššího ročníku
 - B. Průběh studia
 - 1) Zahájení studia
 - Zařazení do třídy
 - Kontaktní osoby studenta ve škole
 - Výuka češtiny a individuální plán
 - 2) Zapojení do výuky
 - Docházka
 - Domácí úkoly, písemné testy
 - Referáty, prezentace
 - Besedy
 - Výlety, exkurze
 - Besedy, workshopy
 - Dotazník AFS
 - Shrnutí tipů k individuálnímu plánu
 - C. Ukončení studia

Přílohy:

1. Hostitelský program AFS - podrobněji
2. Pravidla AFS
3. Vzor závěrečného slovního hodnocení
4. Potvrzení o absolvovaném rozsahu školení docházky
5. Academic Record
6. Často kladené otázky
7. Jak zahraniční studenti vnímají českou střední školu
8. Vzdělávací dopady AFS programů
9. Nabídka workshopů

I. O AFS

Obecně prospěšná společnost AFS Mezikulturní programy, nezisková dobrovolnická organizace, je součástí celosvětové sítě AFS. Tato síť existuje již 100 let a je tvořena samostatnými partnerskými organizacemi ve více než 60 zemích světa. AFS v ČR byla zaregistrována jako samostatné občanské sdružení roce 1996. Od svého založení poskytuje AFS Mezikulturní programy, o.p.s. v souladu s celosvětovým posláním organizace vzdělávací příležitosti s cílem pomáhat lidem rozvíjet schopnosti, získávat znalosti a osvojovat si postoje, potřebné pro tvořivý a harmonický život v současném multikulturním a stále propojenějším světě. Nástrojem, jehož prostřednictvím AFS Mezikulturní programy své poslání uskutečňuje, jsou programy středoškolských výměn studentů, kterých se čeští a zahraniční studenti mohou zúčastnit na dobu tří, šesti či deseti měsíců. Jedná se o:

- program do zahraničí pro české studenty
- hostitelský program, jehož cílem je zprostředkovat zahraničním studentům bezprostřední zkušenost s českou kulturou pobyt v rodině a škole v ČR

Činnost AFS je zajišťována za podpory kanceláře prostřednictvím cca 100 dobrovolníků. V případě zájmu naleznete více informací na www.afs.cz.

II. O hostitelském programu AFS

Zahraniční studenti bydlí během pobytu v České republice v hostitelských rodinách, které na základě svého rozhodnutí nezištně poskytnou studentovi ubytování, stravu a péči jako novému členu rodiny. Zahraniční studenti pak v ČR žijí jako jejich čeští vrstevníci, navštěvují střední školy, zpravidla gymnázia, kde se účastní výuky s přihlédnutím ke svým jazykovým schopnostem. Studenti se během programu v České republice účastní čtyř povinných soustředění organizovaných dobrovolníky AFS, která jsou zaměřena na adaptaci v novém prostředí, zpracovávání a integraci získávaných mezikulturních zkušeností (více v Příloze 1). Rovněž hostitelské rodiny získávají v rámci specializovaných soustředění informace, které je připraví na soužití s mladým člověkem z odlišné kultury. Podobně jako v jiných zemích organizují čeští dobrovolníci pro účastníky programu řadu dalších aktivit, které jim pomáhají poznat českou společnost i prostředí.

Zahraniční studenti, kteří na začátku programu zpravidla neumí česky, se během programu seznámí s českou kulturou i mentalitou, zažijí prostředí české školy i rodiny, poznají krásy České republiky. Po návratu domů se tyto studenti mohou stát osobitými propagátory naší kultury v zahraničí.

III. Co dělá AFS

- Zajistí legálnost pobytu zahraničního studenta na území ČR (víza, zdravotní pojištění, nahlášení na OAMP)
- najde vhodnou hostitelskou rodinu a poskytne jí dostatečné informace formou brožur a soustředění
- osloví střední školu v místě bydliště hostitelské rodiny a poskytne jí potřebné informace pro umístění studenta
- vyškolí kontaktní osobu, jejíž úlohou je provázet a podporovat studenta během programu AFS (např. uvedení do školy, pomoc při organizaci volného času, mediace případných nedorozumění s hostitelskou rodinou, atd.)
- poskytne studentovi učebnici češtiny Step by Step
- poskytne studentovi pracovní sešit Dobrodružství Česko
- poskytuje informace škole v průběhu programu a je k dispozici pro případné dotazy
- zajistí pro studenta povinná soustředění (více v Příloze 1).

IV. Co dělá student AFS

- účastní se programu AFS po dobu 3, 6 nebo 10 měsíců s cílem získat mezikulturní zkušenost
- zavazuje se, že bude dodržovat pravidla AFS (viz. Příloha 2) a zákony ČR
- ve vztahu ke škole je vázán právy a povinnostmi, které vyplývají z jeho studijního plánu a pravidel školy, podobně jako ostatní studenti přijatí ke studiu.

V. Co dělá hostitelská rodina

- na základě svého rozhodnutí poskytne na určitou dobu nezištně ubytování, stravu a péči studentovi AFS
- přebírá za studenta AFS morální odpovědnost po dobu jeho pobytu (rodičovská práva a povinnosti naturálních rodičů tak, jak jsou vymezeny národními legislativami jednotlivých zemí, ze kterých studenti přijíždějí, tím nejsou dotčena, např. AFS musí žádat o souhlas naturálních rodičů s účastí na některých sportovních aktivitách, s cestováním, apod.)
- ve vztahu ke škole vystupuje jako běžná rodina, zajímá se přiměřeně o studijní záležitosti, omlouvá případné absence, apod.

VI. Co může udělat hostitelská škola

A. Přijetí studenta ke studiu

1) Jak přijmout studenta

Dle názoru MŠMT rozhoduje o přijetí uchazeče, případně přestupu či změně oboru vzdělání a podmínkách, ředitel školy v souladu s § 59 a následujícími. Stanovení přesného postupu, který by platil obecně pro všechny uchazeče, není možné. Na každé škole tyto podmínky stanoví ředitel.

Přijetí studenta na střední školu je ve většině případů nutné konzultovat se zřizovatelem střední školy, k čemuž AFS Mezikulturní programy poskytuje následující materiály:

- Žádost o přijetí ke studiu na dobu jednoho školního roku, pololetí či trimestr
- Dohodu mezi střední školou a AFS Mezikulturní programy o přijetí studenta ke studiu
- Přihlášku studenta do programu AFS Mezikulturní programy obsahující potvrzení dosavadního vzdělání výměnného studenta
- Kontaktní informace na hostitelskou rodinu
- Informace o organizaci AFS a pravidla AFS závazná pro výměnného studenta

AFS též střední škole dodá jakékoli další materiály potřebné k přijetí studenta na střední školu, které nejsou uvedeny výše.

2) Přidělení normativu

Normativ na žáka je poskytován na základě § 160 školského zákona, a to podle skutečného počtu dětí, žáků nebo studentů ve škole nebo školském zařízení, uvedeného ve školních matrikách pro příslušný školní rok (viz znění odstavce 5, § 160 zákona). Pro poskytnutí normativu na žáka je tedy rozhodující, zda je žák uveden ve školní matrice pro příslušný školní rok; pokud ano, není třeba o normativ na žáka žádat, finanční prostředky jsou rozepsány a přiděleny automaticky. Pokud je zahraniční žák přijat ke studiu v průběhu školního roku a v době rozpisu finančních prostředků na základě údajů ze školních matrik nebyl zahrnut do skutečného počtu žáků ve škole (a z tohoto důvodu nebyla škole příslušná částka na žáka rozepsána), může podle ustanovení článku V směrnice MŠMT č.j. 28 768/2005-45 (směrnice stanovující závazné zásady pro rozpis rozpočtu krajskými úřady) ředitel školy či školského zařízení, který považuje normativní rozpis za nepostačující k zajištění nezbytných potřeb vyplývajících z právních předpisů, projednat tuto situaci s krajským úřadem v tzv. „dohodovacím řízení“.

3) Stravování ve školní jídelně

Pokud se cizinec rozhodnutím ředitele školy stane žákem, má přístup ke všem službám, které poskytuje škola na úrovni a za podmínek jako mají ostatní žáci této školy. Problematiku přístupu ke školským službám v průběhu středoškolského vzdělávání, konkrétně výši stravného upravuje § 20 odst. 2 písm. b školského zákona, viz níže: § 20

(1) Občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci mají přístup ke vzdělávání a školským službám podle tohoto zákona za stejných podmínek.

(2) Osoby, které nejsou uvedeny v odstavci 1, mají za stejných podmínek jako občané Evropské unie přístup:

a) ke školnímu stravování a k zájmovému vzdělávání poskytovanému ve školském zařízení pro zájmové vzdělávání v pravidelné denní docházce, pokud jsou žáky základní školy, odpovídajícího ročníku střední školy nebo odpovídajícího ročníku konzervatoře.

b) k předškolnímu vzdělávání, základnímu uměleckému vzdělávání, jazykovému vzdělávání a ke školským službám podle tohoto zákona, pokud mají právo pobytu na území České republiky na dobu delší než 90 dnů.

4) Přijetí žáka do vyššího ročníku

Dle § 63 školského zákona může ředitel školy uchazeče přijmout do vyššího než prvního ročníku vzdělávání ve střední škole. V rámci přijímacího řízení může ředitel školy po posouzení dokladů uchazeče o předchozím vzdělávání stanovit jako podmínku přijetí vykonání zkoušky, a určit její obsah, termín, formu a kritéria hodnocení, a to v souladu s rámcovým vzdělávacím programem příslušného oboru vzdělání. V případě, že ředitel školy rozhodne o přijetí uchazeče, určí ročník, do něhož bude uchazeč zařazen. Z dikce zákona je zřejmé, že ředitel školy po posouzení dokladů uchazeče může stanovit vykonání zkoušky, nikoliv, že zkouška je nezbytnou podmínkou přijetí do vyššího ročníku.

B. Průběh studia

Jestliže je student AFS přijat ke studiu, práva a povinnosti školy ve vztahu k němu jsou stejná jako k ostatním studentům přijatým ke studiu. Po rozhodnutí o přijetí žáka záleží fakticky na každé škole, jaká opatření ve vztahu ke studentovi AFS přijme. Následující text berte, prosím, jako postřehy a doporučení vyplývající z praxe hostitelských škol.

1) Zahájení studia

○ Zařazení do třídy

Někdy bývá variantou, že zahraniční student má individuální plán, v rámci kterého střídá různé třídy na jednotlivé vyučovací hodiny. Ze zkušeností se osvědčilo, aby student absolvoval co nejvíce vyučovacích hodin s jednou, kmenovou třídou a hodiny v jiných třídách byly spíše výjimkou. V tomto případě má student mnohem větší šanci zapojit se aktivně do života třídy a školy, zároveň je takto možné lépe dbát na dodržování pravidelné školní docházky.

○ Kontaktní osoby studenta ve škole

Pokud je to možné, doporučujeme věnovat zahraničnímu studentovi v prvních týdnech jeho pobytu na střední škole zvýšenou pozornost. Během prvních dní ve škole by měl být zahraniční student představen nejen vedení školy a své třídě, ale i ostatním pedagogům a studentům. Toto představení je nesmírně důležité z hlediska formování studentova vztahu ke škole.

Velmi se osvědčilo přidělit zahraničnímu studentovi jeho osobního pomocníka, průvodce z řad studentů kmenové třídy. Tento spolužák může např.:

- Provést AFS studenta po škole na počátku školního roku
- Neformálně jej seznámit s chodem školy
- Být k dispozici pro případné dotazy
- aktivně se zajímat o to, jak se studentovi daří

- Informovat AFS studenta o školních a mimoškolních aktivitách, které by mohly napomoci studentově integraci

Rovněž se velmi osvědčilo jmenovat kontaktního učitele studenta (učitele angličtiny, výchovného poradce, třídního učitele nebo prostě jen pedagoga, který o to projeví zájem). Tento kontaktní učitel může např.:

- Vytvořit se studentem individuální studijní plán, včetně individuálních úkolů ve výuce češtiny (viz. dále)
- Pravidelně (jednou za měsíc) se scházet se studentem, kontrolovat plnění individuálního studijního plánu a jednotlivých úkolů a poskytnout prostor pro sdělení studentových dojmů, názorů a potřeb z hlediska studia
- Zodpovídat studentovy dotazy týkající se studia a zapojení se do školního kolektivu, informovat o školních záležitostech

Pokud by již na začátku roku vznikly jakékoli problémy, neváhejte se obrátit na hostitelskou rodinu studenta nebo přímo na kancelář AFS. Vždy je lepší s řešením byť drobných problémů či konfliktů začít co nejdříve a předejít tak postupné rezignaci na obou stranách.

- o Výuka češtiny a individuální plán

Pokud se rozhodnete pro individuální plán, je třeba dát pozor, aby student neměl příliš rozvolněný rozvrh, např. s vynechanými hodinami uprostřed dne, apod. Zahraniční studenti pak často nevědí, do které třídy mají nastoupit, nevytvoří si vztah ke spolužákům a ke své kmenové třídě a hlavně ze zkušenosti víme, že to znamená nižší míru kontroly pravidelné školní docházky a zvyšuje se tak riziko studentových absencí.

Zvládnutí češtiny by mělo být pro studenta AFS prioritou, je proto vhodné věnovat mu v individuálním plánu zejména v prvních měsících dostatečný prostor. K tomu lze využít učebnici češtiny Step by step, kterou student obdrží po příjezdu do ČR a dále tipy z AFS Výukového plánu pro pedagogy. Doporučujeme, aby student vzal učebnici s sebou na schůzku k sestavení individuálního studijního plánu (viz. dále v závěru této kapitoly).

Step by Step je učebnice češtiny vhodná i pro samostudium. Pokud např. student tráví hodiny češtiny s kmenovou třídou a z počátku se nemůže do výuky kvůli jazykové bariéře zapojit, je možné zadat v individuálním plánu studentovi úkoly z učebnice. Tyto úkoly pak hodnotit v rámci pravidelných schůzek s kontaktním učitelem.

Dobrodružství Česko je pracovní sešit, který obsahuje úkoly zaměřené přímo na školu a školní prostředí, ale také na volný čas, rodinu, zdraví, atd. I tento sešit lze využít v hodinách a kontrolu úkolů rovněž zařadit do programu pravidelných schůzek. Studenti pracovní sešit obdrží na začátku druhého pololetí.

2) Zapojení do výuky

Je velmi důležité, aby bylo zahraničnímu studentovi hned z počátku školní docházky jasné, jaké nároky na něho budou kladeny. Ze zkušeností mnoha středních škol víme, že absence nároků ze strany střední školy na zahraničního studenta vede k jeho výrazné pasivitě. Proto doporučujeme hned z kraje školní docházky nastavit pro zahraničního studenta stejná pravidla jako pro ostatní české studenty, s přihlédnutím k jeho jazykovým možnostem, které se tlakem na práci v hodině budou rychle zlepšovat.

- Docházka

Povinná školní docházka je stěžejní součástí výměnného pobytu zahraničního studenta. Student musí dle podmínek AFS pravidelně navštěvovat školu. S touto informací je student srozuměn.

Student AFS je vázán pravidly AFS (viz Příloha 2) a každá zameškaná hodina musí být řádně omluvena v omluvném listě. Opakované neomluvené absence mohou být důvodem k vyloučení studenta z programu AFS. Prosíme vás proto, abyste o případném problému s pravidelnou docházkou informovali nejprve hostitelské rodiče studenta, pokud by problém přetrvával, obraťte se, prosím, také na kancelář AFS.

- Domácí úkoly, písemné testy

Doporučujeme zadávat studentovi stejně domácí úkoly jako českým spolužákům, ale s ohledem na jeho jazykové možnosti vyžadovat např. vypracování menší části textu. Rovněž se osvědčilo zadávat zahraničnímu studentovi stejně testy a písemné práce, ovšem hodnotit např. pouze vyplněnou část, slovně ohodnotit jeho úsilí, apod. Pro zahraniční studenty je nesmírně důležité cítit se součástí kolektivu a tím, že jsou na ně kladeny nižší nároky (omluvy) než na jeho české spolužáky, se snižuje možnost jejich vzájemného spřátelení se, prohlubují se rozdíly, které jsou již tak patrné.

- Referáty, prezentace – zeměpis, dějepis, výchova k občanství, hodiny jazyků

Na povinném soustředění AFS v říjnu dostávají studenti vzor ppt prezentace, kterou doplní o realie své země, fotografie a mohou ji využít pro představení své země, ať již formou prezentace, vystoupení v hodině jazyků či jako podklad k besedě. Vypracování této prezentace doporučujeme zařadit do individuálního studijního plánu na listopad/prosinec a využít ji např. postupně pro více ročníků.

Možností aktivně zapojit studenta do hodiny je také zadávání nejrůznějších referátů, které souvisejí s jeho kulturou a zároveň umožňují nastudovat si něco o kultuře nové. Samostatné vypracovávání referátů je ideální náplní na hodiny zeměpisu, dějepisu, občanské výchovy. Témata se mohou týkat vzdělávání, historie, politické situace, postavení mužů a žen, klimatu. Zahraniční studenti jakožto velvyslanci svých zemí tuto možnost vítají, zároveň si samostatnou prací a vypracováním referátu budou nuceni zajistit dostatečnou slovní zásobu v českém jazyce. Ostatní studenti dostanou příležitost dozvědět se více o nové kultuře a zahraničním studentovi samotném, což může povzbudit jejich zájem a motivaci navázat s ním bližší kontakt.

Zahraniční studenti mohou být velkým přínosem v hodinách jazyků, ať již jako rodilí mluvčí, či pro přiblížení fonetiky a realii jednotlivých jazykových skupin. Zejména v první části programu, kdy jim neznalost jazyka neumožňuje vystoupení odpovídající věku, je vhodné využít jejich vstupů do jazykových hodin, formou referátů v rodném jazyce či angličtině.

- Výlety, exkurze

Některým školám se osvědčilo umožňovat zahraničním studentům účastnit se exkurzí, výletů a sportovních aktivit s jinými třídami, ze kterých posléze studenti AFS píší závěrečné práce. Tyto aktivity poskytují též prostor pro české studenty mimo kmenovou třídu přijít do osobního kontaktu se studentem AFS.

○ Besedy, workshopy

Jako základ besedy pro zájemce, či v hodině jazyků v různých třídách, může být využita ppt prezentace (viz. výše).

Pro podpoření mezikulturní zkušenosti a mezikulturních interakcí mezi zahraničním studentem a studenty českými nabízí AFS možnost využití interaktivních workshopů na téma mezikulturní vzdělávání, které realizují mladí lidé, dobrovolníci AFS, s osobní zkušeností z pobytu v jiné kultuře. Těchto workshopů se účastní i samotní zahraniční studenti studující v České republice. V případě, že byste měli o workshop zájem, kontaktujte AFS koordinátora spolupráce se školami.

○ Dotazník AFS

Na konci školního roku vás budeme kontaktovat s prosbou o vyplnění hodnotícího dotazníku, který nám poskytne zpětnou vazbu o vašich zkušenostech z hoštění zahraničního studenta a mohl nám přinést náměty na zlepšení kvality našich programů a podpory škol do příštích let. Tento dotazník je pro nás nesmírně důležitý, abychom mohli předcházet případným problémům, které sebou mezikulturní zkušenosti často přináší, a poskytnout tak studentům, i školám obohacující zážitky a zkušenosti.

○ Shrnutí tipů k individuálnímu plánu

- Vytvořit individuální studijní plán s kontaktním učitelem za přítomnosti studenta
- Informovat o docházce zahraničního studenta pedagogický sbor, aby všichni mohli v případě zájmu využít studentovu přítomnost ve svých hodinách
- Dohodnout studijní plán podrobněji na první tři měsíce a na základě individuálních setkání plán postupně rozšiřovat/doplňovat/upravovat
- Zejména v prvních měsících zařadit do individuálního studijního plánu úkoly rozvíjející znalost češtiny z učebnice Step by Step a AFS Výukového plánu, které má student k dispozici, s důrazem na samostudium v hodinách, ve kterých se student nemůže zapojit
- Zařadit do studijního plánu na první období přípravu ppt prezentace (listopad)
- Zařadit do studijního plánu vypracování tematických referátů, dle zájmu pedagogického sboru (historie, zeměpis, globální témata)
- Pokud mají studenti ze svých domovských středních škol předepsané předměty, na které v České republice musí docházet, je třeba to při tvorbě studijního plánu zohlednit.

C. Ukončení studia

Běžná klasifikace zahraničního studenta není vzhledem k jeho jazykovým schopnostem možná, přesto doporučujeme udělovat zahraničnímu studentovi známky za odvedenou práci. Následně je možné získané známky převést na slovní hodnocení formou závěrečné zprávy (viz Příloha 3).

AFS vystavení oficiálního dokladu o výsledcích studia zahraničním studentům negarantuje, v některých případech však v zahraničí student potřebuje takový dokument pro úřední účely své vlastní země (obdobně jako český student studující v zahraničí). Jedná se většinou o doklad o absolvování příslušného školního roku na dané škole se seznamem navštěvovaných předmětů a jejich hodnocení (vzor viz Příloha 4 – česká verze a Příloha 5 – anglická verze). AFS kancelář Vás bude včas informovat o každém takovém případě, sami zahraniční studenti by měli svou hostitelskou školu na začátku školního roku informovat, zda budou potvrzení o školních výsledcích potřebovat či nikoli.

Pravidelná školní docházka na střední školu po dobu jednoho školního roku/pololeť je z našeho pohledu především nástrojem pro vzájemné poznání, porozumění a obohacení jak pro české studenty a pedagogy, tak zahraničního studenta. Díky jazykové bariéře nelze očekávat (i když se to stává), že výměnný student dosáhne výrazných pokroků v jednotlivých předmětech. Smyslem mezikulturní

zkušenosti je spíše osobnostní rozvoj, rozvoj tzv. měkkých dovedností, jako jsou schopnost komunikace a samostatného uvažování, tolerance, nadhled, schopnost kritického přístupu k informacím, zájem o okolní dění, tedy vlastnosti, na kterých by měly stát základy občanské společnosti.

DĚKUJEME VÁM ZA VAŠI PODPORU

PŘÍLOHA 1

Cyklus programu AFS

Účastníkem AFS programů se může stát každý středoškolák, který úspěšně projde výběrovým řízením AFS. Během tohoto výběrového řízení se klade důraz na následující aspekty:

- vyrálost a připravenost studenta strávit rok/pololetí v jiné zemi
- dobré studijní výsledky (studenti nemusí být premianti)
- motivace a reálná očekávání (flexibilita)
- ochota učit se novým věcem
- dobrá znalost anglického jazyka

Mezi kmenové programy AFS patří roční, semestrální a tříměsíční pobyt.

Během svého pobytu je každý student zavázán absolvovat povinná soustředění spojená se zpracováváním nabývaných mezikulturních zkušeností.

První soustředění absolvují studenti hned po příjezdu. Slouží k základní orientaci v novém prostředí, seznámení se s pravidly AFS a získání dalších praktických informací.

Druhé soustředění probíhá přibližně po měsíci pobytu, hlavním tématem je poznávání nové kultury a včleňování se do ní, soužití s hostitelskou rodinou a navazování kontaktů ve škole.

Třetí soustředění probíhá v polovině pobytu. Je spojeno s hodnocením dosavadních mezikulturních zkušeností, řešením případných konfliktů a problémů.

Čtvrté, poslední soustředění, je zaměřeno na zhodnocení celého pobytu a návratu zpět do domovské země, přesahu mezikulturní zkušenosti do běžného života v domovské zemi.

Tato soustředění probíhají většinou o víkend, pokud by bylo nutné na ně studenta uvolnit z výuky, budete o tom včas informováni hostitelskou rodinou.

PŘÍLOHA 2

Pravidla AFS

Tato pravidla jsou závazná pro studenty AFS po celém světě, vycházejí z obecných standardů AFS a jsou s nimi seznámeni jak studenti, tak hostitelské rodiny.

1. Jako každý cizí státní příslušník pobývající na území naší republiky, musí i student AFS dodržovat platné zákony České republiky.
2. Student AFS nesmí řídit žádná motorová vozidla, a to ani v případě, že vlastní řidičské oprávnění.
3. Jízda autostopem kdekoliv a s kýmkoliv je zakázána.
4. Je přísně zakázáno vlastnit, užívat či prodávat drogy.
5. Nadměrná konzumace alkoholu je hrubým porušením pravidel. Veškerá konzumace alkoholu by měla být v souladu se zvyky hostitelské rodiny.
6. Návštěvy příbuzných studenta se nedoporučují. Ve výjimečných případech, pokud tato situace nastane, je nutné si vyžádat svolení hostitelské rodiny a kanceláři AFS vysílající a hostitelské země.
7. Jakákoliv absence ze školní docházky musí být řádně omluvena.
8. Cestování studentů během programu:
 - a) Cestování v průběhu roku se obecně nedoporučuje, protože programy AFS jsou založeny na školní docházce a orientovány převážně na pobyt v hostitelské rodině.
 - b) Cestování nesmí narušit povinnou školní docházku a akce pořádané AFS.
 - c) Cestování ve společnosti dospělého člena hostitelské rodiny, školní výlety, akce pořádané AFS nebo skupinami AFS uznanými (sportovní klub, jazyková škola, atd.) jsou považovány za regulérní součást programu.
 - d) Do poloviny programu, tj. do ledna následujícího roku (resp. do března u semestrálních programů) je zakázáno trávit noc mimo svoji hostitelskou rodinu nebo školu, tj. na výlet za kamarádem, spolužákem mohou studenti pouze na jeden den.
 - e) V případě samostatného cestování v druhé polovině programu na dobu kratší než 48 hodin stačí pak souhlas hostitelské rodiny.

Cesty delší než 48 hodin

- f) Kancelář AFS musí být vždy předem informována o cestě plánované na dobu delší než 48 hodin a je vždy oprávněna neudělit svůj souhlas.
- g) V případě opuštění hostitelské rodiny na dobu delší než 48 hodin musí být kancelář AFS napřed seznámena s informacemi o zamýšlené cestě, které musí obsahovat kontaktní adresu a telefonní číslo, aby byl student kdykoli k zastížení.
- h) V případě cesty do zahraničí, která je součástí programu (viz bod c), musí student předem získat svolení od naturální rodiny, které musí být zasláno kanceláři AFS.
- i) V případě samostatného cestování, jak na území České republiky, tak do zahraničí, musí mít student svolení školy, vlastní i hostitelské rodiny. Kancelář AFS vyžaduje v takových případech Dohodu o uvolnění z programu, podepsanou vlastními rodiči studenta.
- j) Během pobytu v České republice bude studentovi povolena jedna samostatná cesta do zahraničí v délce trvání do pěti dnů. Student při ní může navštívit pouze jednu zemi.
- k) Jakékoli samostatné cestování studenta je možné až v druhé polovině programu.

PŘÍLOHA 3

Vzor závěrečného slovního hodnocení

Jméno školy, Jméno ředitele, Adresa školy, PSC Město, Stát

Report of school attendance for:

Jméno a příjmení zahraničního studenta

Academic year 2008/2009

Mr./Mrs. *Jméno a příjmení studenta* attended *jméno a adresa školy* from September 1, 2008 till June 30, 2009 as an exchange student. She attended these lessons regularly: Czech, English, History, Geography, Arts, Mathematic, Physics, Chemistry, Biology, and Physical Education. She attended French language classes with students of eleventh grade where this language is introduced. When *Jméno a příjmení studenta* arrived, she had no command of Czech language. During the school year she has made a great progress and is now able to communicate fluently. Despite the difficulties due to the language which she had at the beginning, *Jméno a příjmení studenta* always worked hard with the help of a dictionary and her class-mates to be able to follow the lessons. She actively participated in team work. During the second term, she was able to follow the lessons individually. She was able to understand very demanding Czech literature and to discuss social structure in Czech region during the middle Ages. In English, *Jméno a příjmení studenta* handed in written work about the topics taught in class. In addition, she made a presentation about her home country and its culture, which was appreciated a lot in various classes. Despite her great progress in the Czech language, *Jméno a příjmení studenta* was not able to perform according to the standards of school year in all subjects because this would require a far higher command of Czech than she could reach during one year, which is why her achievements have only been assessed with attended/not attended grades in the following subjects:

<u>Subject</u>	<u>First term grade</u>	<u>Second term grade</u>
Czech language	attended	attended
English language	attended	attended
French language	not attended	attended
History	attended	attended
Geography	attended	attended
Arts	attended	attended

In addition *Jméno a příjmení studenta* took part in the history workshop in the second term with great success, comparing Middle Age history of her home country and the Czech Republic. Concerning French language it must

be pointed out that *jméno studenta/ky* managed to learn foreign language in a foreign language that she at first had little command of. As far as performing various sports (volleyball, tennis, and swimming) in Physical Education her remarkable courage is worth mentioning since she was a beginner, unlike her class-mates.

From the very beginning *Jméno a příjmení studenta* integrated well into her class and made friends at school also beyond her class. She took part in school trips, excursions and various activities, where she always proved to be very friendly, open-minded, helpful, tolerant, cooperative and interested in new experience.

Brno, 20 June, 2010

Teacher's name and signature

School stamp, director's signature

PŘÍLOHA 4

Potvrzení o absolvovaném rozsahu školní docházky

Jméno školy

Jméno ředitele

Adresa školy

PSC Město

Stát

Potvrzení učebního plánu

Potvrzujeme tímto, že *Jméno studenta/ky*, datum a místo narození studoval/a na naší škole: *Jméno školy* ve školním roce 2008/2009 dle následujícího studijního plánu.

<u>Předmět</u>	<u>Počet hodin týdně</u>	<u>Prospěch</u>
Český jazyk	5	prospěl/a
Anglický jazyk	5	prospěl/a
Atd.		

Jméno a podpis učitele

Jméno a podpis ředitele
(kulaté razítko školy)

PŘÍLOHA 6

Často kladené otázky

Student se v naší škole vůbec nezapojuje. Připadá nám, že vnímá výměnný pobyt spíše jako prázdniny a příležitost k cestování. Jak je možné, že takový student prošel výběrovým řízením Vaší organizace?

AFS Mezikulturní programy má pobočky ve více jak 60 zemích světa, v řadě zemí nabízí výměnné programy více jak 70 let a je proto velmi uznávanou organizací, která musí pořádat výběrová řízení mezi zájemci o program do zahraničí. Všichni studenti, kteří nakonec vyjedou s AFS do zahraničí, prošli náročným výběrovým řízením, které má společné základy v každé zemi. Student musí prokázat, že je dostatečně zralý strávit školní rok v zahraničí. Studenti prochází jazykovými testy, modelovými situacemi i motivačním pohovorem. Všichni studenti AFS též prochází přípravným soustředěním. Každý student tak ví, že školní docházka je povinnou a velmi důležitou součástí výměnného pobytu.

Přesto se může stát, že student přijede do hostitelské země s nereálnými očekáváními a s vědomím fyzické nepřítomnosti vlastních rodičů hřeší na volnější pravidla školní klasifikace (dána jazykovými omezeními v prvních měsících studentova pobytu). Doporučujeme proto hned z kraje školní docházky vyžadovat na studentovi plnění školních povinností ve stejném rozsahu, jako jeho čeští spolužáci (samozřejmě s ohledem na jazykové možnosti zahraničního studenta – viz Zapojení studenta do výuky), stanovit pevný školní rozvrh a vyžadovat řádné omluvení každé zameškané hodiny.

Pokud problémy s nepravidelnou školní docházkou a pasivitou během vyučování přetrvávají, prosím, kontaktuje AFS kancelář, která bude neprodleně situaci řešit.

Dle standardů Vaší organizace by měl student bydlet u jedné hostitelské rodiny po celou dobu pobytu v hostitelské zemi. Přesto nám bylo oznámeno hned z kraje studentova pobytu, že student bydlí u hostitelské rodiny, která ho hostí jen na dobu dočasnou a za pár týdnů se bude stěhovat do jiné rodiny. Jak je to možné?

Tato situace může nastat. AFS se vždy snaží umístit zahraničního studenta do hostitelské rodiny, která studenta přijme za vlastního na celou délku studentova pobytu. To je AFS standard. Přesto je nutné upozornit jak vlastní rodiče studenta, tak hostitelské školy, že může nastat situace, kdy hostitelská rodina chce hostit zahraničního studenta, ale s vědomím všech závazků vstoupí do programu jen na dobu omezenou, většinou na dobu 1-3 měsíců. Řada dočasných hostitelských rodin se rozhodne pokračovat v hoštění zahraničního studenta i po uplynutí dohodnuté doby. Také se může jednat o hostitelské rodiny, jejichž syn či dcera vycestovali s AFS do zahraničí na 3 měsíce/půl roku a po návratu dítěte domů, již dále nemohou zahraničního studenta hostit.

O každé takové situaci AFS hostitelské školy včas informuje a vždy se snaží zajistit další hostitelskou rodinu v okolí školy tak, aby student nemusel měnit své dosavadní působení.

Náš zahraniční student nejenže neumí česky, ale ostýchá se mluvit i anglicky. Bude se umět zapojit do školního kolektivu a práce ve třídě?

Pobyt v jiné kultuře je obecně velmi náročný, protože s sebou přináší řadu nových situací, nových kontaktů a zážitků, které jedince nakonec velmi obohatí na celý život. Ale každodenní zvládání takovýchto náročných situací je velmi individuální a záleží na osobnostním, ale i kulturním zázemí každého jednotlivého studenta, jak se

s těmito situacemi vypořádá. Z dlouholetých zkušeností víme, že se zahraniční studenti rozmluví po cca 3-4 měsících pobytu v hostitelské zemi.

Doporučujeme domluvit se s hostitelskou rodinou na soukromých hodinách českého jazyka a případně umístit studenta na hodiny jazyků do nižších tříd, kde se jazyk začíná vyučovat (angličtina, němčina, francouzština).

Zahraniční studenty, kteří se příliš nezapojují do výuky ve třídě, je dobré úkolovat domácími pracemi a zapojit je do některého skupinového úkolu, kde si studenti pomohou sami navzájem.

PŘÍLOHA 7

Jak zahraniční studenti vnímají českou střední školu

Zahraníční studenti nahlíží na český vzdělávací systém z pohledu své vlastní země, ze zkušenosti, kterou mají z vlastní školní docházky v té které zemi. Byť je obtížné (a v řadě případů nemožné) přístup výměnných studentů ke studiu na české střední škole jakkoliv generalizovat, dovolujeme si zde uvést poznatky některých středních škol, které by mohly být vodítkem pro snazší pochopení přístupu jednotlivých studentů ke studiu na české střední škole a které mohou výraznou měrou pomoci při vzájemném mezikulturním obohacení.

Studenti z USA

Studenti z USA jsou velmi vítáni na českých středních školách pro svou jazykovou vybavenost, které střední školy využívají v hodinách anglického jazyka, a pro obecně dobré prezentační a komunikační schopnosti. Američtí studenti jsou zvyklí projevovat svůj osobní názor a postoj mnohem otevřeněji a přímočařeji než čeští studenti a to i vůči pedagogům. Nejedná se z jejich strany o neúctu k pedagogovi, naopak pedagog je vnímán jako přirozená autorita. Studenti z USA rádi diskutují a zaujímají kritická stanoviska. Z tohoto úhlu pohledu mohou vnímat české spolužáky jako méně vyspělé právě kvůli nedostatku sebevědomí a nižší schopnosti se prosadit. Škola je studenty z USA vnímána nejen jako vzdělávací instituce, ale i místo, se kterým se ztotožňují, kde rozvíjí své sociální vztahy a realizují se ve svém volném čase. Nabídka volnočasových aktivit na americké střední škole je nesrovnatelná s nabídkou na českých středních školách. Američtí studenti velmi uvítají zapojení do sportovních aktivit, stejně jako do dalších reprezentačních akcí školy.

Studenti z jižní Ameriky

Studenti z jižní Ameriky (Brazílie, Venezuela, Chile, atd.) mívají velmi neformální vztahy se svými učiteli, které nazývají křestním jménem a chovají k nim spíše přátelský vztah. Vyučovací hodiny v zemích jižní Ameriky bývají velmi živé, rušné a hlučné. Studenti z jižní Ameriky proto vnímají český vzdělávací systém jako velmi formální a strukturovaný. Tito studenti jsou hodnoceni středními školami jako velmi společenští, aktivní, kreativní a vynalézaví, rádi a úspěšně se zapojují do kreativních vyučovacích metod (projektové vzdělávání, umění, hudba, vlastní tvorba – ať už se jedná o vlastní prezentace či kreativní ztvárnění zadaného tématu). Studenti z jižní Ameriky bývají velmi oblíbenými kamarády a i přes jazykovou bariéru se z pravidla velmi rychle socializují. Doporučujeme proto po konzultaci se samotným studentem a hostitelskou rodinou, zapojit tyto studenty zejména do jazykových hodin, do hodin výtvarné a hudební výchovy, studenti z jižní Ameriky bývají dobří i v matematice, fyzice a chemii. Velmi úspěšně se seberealizují v mimoškolních aktivitách.

Studenti z Asie

Asijské studenty (Japonsko, Thajsko, Hong Kong) jsou zvyklí pracovat velmi zodpovědně na svém vzdělání, které je v jejich společnosti vnímáno jako prostředek k zajištění budoucnosti. České střední školy vnímají studenty z Asie jako velmi uvědomělé, zodpovědné a bezproblémové studenty, se kterými je ovšem z našeho pohledu obtížnější komunikovat. Tito studenti projevují výrazný respekt ke svým učitelům. Osobám s vyšším statutem se nedívají přímo do očí, komunikují s hlavou sklopenou. Pokud něčemu nerozumí, zřídka to dají najevo, protože nepochopení druhému je v jejich společnosti vnímáno jako neúcta. V případě, že student něčemu nerozumí,

reaguje na pobídky a opakované ujištění souhlasným pokýváním hlavou a úsměvem, což je v naší společnosti vnímáno jako souhlas. Doporučujeme proto asijským studentům předávat informace, o kterých si chceme být jisti, že jim student porozumí, převážně v psané formě.

Asijsí studenti se v hodinách projevují spíše pasivně, méně komunikují a velmi zřídka projevují iniciativu. Často se jeví jako uzavření a potřebují delší čas na aklimatizaci a přivyknutí si novému prostředí. Bývají velmi schopní v hodinách matematiky, fyziky a výtvarném umění. Obvykle mívají nižší fyzickou zdatnost, než čeští studenti a proto pro ně mohou být hodiny tělocviku velmi náročné.

Je obvyklé, že jejich vlastní rodiny na ně činí nátlak, co se výsledků studia týče, proto od studia očekávají určitou náročnost. Ve vzdělávacím systému těchto zemí bývá pravidlem, že výborné výsledky jsou hodnoceny jako průměrné. Vysoká očekávání kladená na asijské studenty v domovské zemi mohou zapříčinit, že se například mohou ostýchat mluvit anglicky či česky pokud si nejsou jisti, že tento jazyk ovládají perfektně.

Školní systém organizuje asijským studentům obvykle celý den, s řadou odpoledních doučovacích hodin. Proto mívají asijsí studenti obvykle problém zorientovat se v přemíře volného času, který je jim po skončení školy v České republice k dispozici. Hostitelským rodinám i hostitelským školám proto doporučujeme přihlásit asijské studenty na co nejvíce volno časových aktivit, které si mohou vyzkoušet a posléze se rozhodnout, zda v nich chtějí pokračovat. Nebývá účinné čekat, až si asijský student najde volno časovou aktivitu sám.

Evropští studenti

I přes značné rozdíly vzdělávacích systémů v Evropské unii (neformální vztahy mezi učitelem a žákem v Holandsku, Dánsku, Španělsku, Islandu či Belgii apod., oproti zcela formálním vztahů mezi učitelem a žákem v Portugalsku, Francii či Německu, rozdíly v organizaci výuky a k očekávané aktivitě žáků ve vyučovacích hodinách, apod.) bývá pravidlem, že se evropští studenti nejlépe adaptují na podmínky na ně kladené na českých středních školách. Evropští studenti jsou hodnoceni středními školami jako aktivní, iniciativní, odpovědní a komunikativní. Velmi rychle si dokáží osvojit český jazyk a mívají dobrou znalost anglického či jiného světového jazyka. Řada evropských studentů očekává na začátku školního roku vyšší náročnost výuky, očekávají stejné nároky a povinnosti, které mají čeští studenti a bývají překvapeni, pokud se po nich během školního roku nevyžaduje žádná studijní aktivita.

PŘÍLOHA 8

Vzdělávací dopady AFS programů

Již od 80. let 20. století AFS zkoumá v rámci neustálého zlepšování kvality svých programů a poskytovaných služeb svým klientům, jaké jsou dopady programů AFS na jejich účastníky. Vzdělávací obsah AFS programů je pro AFS zcela zásadním cílem a posláním.

Díky propracovaným dotazníkům a osobním rozhovorům (vypracovaných, vedených a hodnocených nezávislou vzdělávací agenturou Hammer Consulting, LLC) nejen s účastníky programů AFS, ale i se studenty, kteří nikdy dlouhodobě nepobývali v jiné kultuře, je možné shrnout, že mezi hlavní přínosy programů AFS patří rozvoj a změna osobnostních dovedností a znalostí, mezilidských vztahů, mezikulturní vzdělání a citlivost a mezinárodní povědomí.

Účastníci mezikulturních výměn se naučí:

Osobní dovednosti a znalosti

- myslet kreativně
- myslet kriticky (řešení složitých, neočekávaných situací)
- přijmout odpovědnost za sebe sama
- být si vědom svých vlastních hodnot a umět definovat vlastní postoje
- zvládnutí druhého (i třetího) jazyka na bilingvní úrovni
- samostatnost, schopnost využít příležitostí
- orientace na nemateriální hodnoty
- odpovědnost

Mezilidské vztahy

- rozvoj empatie
- rozvoj flexibility a adaptability
- pozitivní postoj k lidské odlišnosti
- bezproblémová komunikace s lidmi z jiných kultur
- rozvoj sebedůvěry

Mezikulturní vzdělání

- porozumění odlišným kulturám (fungování odlišných společností, nový pohled na svět)
- poznání a realistické hodnocení hostitelské kultury (poznání odlišných lidí, mentality, apod.)
- realistické hodnocení vlastní kultury
- rozšíření obzorů, poznání

Globální vzdělání

- mezinárodní povědomí (úcta, zájem o mezinárodní dění)
- poznání, že rozhodnutí jednotlivce má efekt na širší okolí
- zapojení a zájem o celosvětové problémy

Pokud byste rádi věděli více informací o pozadí tohoto výzkumu a detailnějších výsledcích, kontaktujte naši kancelář.